

TOVERITAR

The State Historical Society

This issue of the Toveritar contains no articles such as require an affirmed translation according to Act of Oct. 15th, 1817.

No. 33 PAINOS 10,097 Tiistaina, Elokuun 16 p.—Tuesday, Aug. 16th. 1921—Yhdestoista Vuosik.

JUHLARUNO

Spencerin S. S. J. Osaston kesäjuhlaan Van Etten'issä, N. Y. kesäk. 24 p:nä 1921.

Sekasorron sumuinen, synkkä yö nyt maailman yltämme peittää, vihan vasara vihasti vinkuen lyö, yli maailman kipunoita heittää; on kansat raivoisat, levoton nyt, sekasorto kapinat ja myrskyilyt tärisyttävät valtojen pohjaa.

On aika niin melskeinen, levoton myrsky nousevi siellä ja täällä, ja korskea valtuokka on kuin räjähdysaineitten päällä, jotka lauetta hetkellä millä voi, ja sähkön ääni ilmassa soi, joka hetki hetkeltä kasvaa.

Ja kansat, ne ennen nöyriä niin eivät tottelekaan valtiaitaan, veri kahlevankien käy kuohuksiin, orjat nousevat herransa vastaan ja kahleet ja aseet kalkkailevat, sotalaumat mahtavat marssivat, jopa kiire on valtiailia.

On ääni kylmä, soinnuton vaan kun valtiat orjille ärjyy, rautaiset voimatkin panssareissaan niin tuskasta kauhusta värjyy; ei rauta, panssarit lohtua tuo,

pois eivät ne pelkoa mielestä luo — mitä kummaa, eivätkö kestä?

Kansa toisensa jälkeen, nousevi vaan, koko maailma kuohuu ja kiehuu, tulivuoret pursuvat yli joka maan, joka rinnassa viha riehuu. Tätä melske minne viimeinkin vie? on kaikilla kysymys, miksi nyt lie irti päässyt melske moinen?

Ympäriillesi vaan sä katseesi luo, niin selvänhän kaikesta saapi: kuvan synkän heti eteesi tuo, joka rintaasi ruhjosapi; se on kurjuus, vääryys sydämettömön ja syynä joukko on järjetön, joka kylvävi vihaa ja hallaa.

He rauhasta pauhaavat, suunnitelmiaan samalla kertaa uusia laatein, ne teurastuslaumoja keräävät vaan, verivelkoja kansoilta vaatein, vaan kansat heitä ei jumaloi, kuin ukkonen äänensä heille soi: — ei enempiä eestänne tehdä!

Jo käynyt on tähtenne miljoonin oi, kuolohon raatajain suku, ja käynyt on nälkäkuoloonkin, sana "leipä" suussa suuri luku,

niin silloin kun ravinto miljoonain kruunupäisten konnien käskystä vain upotettiin merten pohjiin.

Hätähuudot nyt orpojen, leskien sei yhä kyynelmerien takaa. Auttaako heitä kukaan ei voi, kun ne kurjuuden keskellä makaa; sillä turhiin turmion varustuksiin panssareihin, tykkeihin, linnoituksiin tuhlaataan orpojen leipä.

Heillä ainaian valta ja varustukset, meillä vaan tuskaa ja nälkää, meitä ympäröi väikkyvät pistimet luotatte niihin — mutta älkää uskoako, että me sormimme; me emme pyydä, me otamme — rukousten aika ohitse vieri.

Kansat kauan jo tahtoonne taipuivat heiluttaissansa miekkain terää, vuosisatoja orjat nukkuivat, mutta nyt, mutta nyt ne herää, tää liike vihan leimua kansojen, se on nousua orjien riistettyjen kärsimysten ja tuskien yöstä.

He päättivät nousta ja nousevatkin, he uhkuvat, intoa, taikaa, vaikka mahtavat maan huutavatkin:

— ah, voi tää melskeistä aikaa! Niin, heille aika on outoa tää, vaan meille rauhoitus työksemme jua, sen voimme me raatajat tehdä.

Ei tenhoa rautainen rauhoitus, kalkkuvat kahleet, ei kulta, ei konnien huuto, kirous, se lisää vaan kumoustulta; hallitukset horjuvat, kukistuvat. Yli kaiken marssit raikuvat ja orjien riemuisat naurut.

Ole rohkea raataja, nainen ja mies, käy uljaana lippusi alle! Leimukoon vihaa sun silmäsilies', se leimukoon sortajille, ja auttaos veljeä nousevaa ja nouseos itse — nostaos maa; käy työhön ja taistoon tuimaan.

Niin, nousevi poljettu ihmisyyt ja lippu mi puhtaana hohtaa ja valta se kaatuu. Mielettömyys ja vääryys jota ryövärit johtaa. Sydän yö suo paikkansa aamulle, sekasorto ja taistelut taukoavat ne jo rauha se ikuinen rauha.

Wm. Lahtinen.

Huomioita Kolmannen Internationalen Kongressin ajalta

Olin aina kuvitellut Moskovan jokien ummehtuneeksi, melkein kuoleeksi erämaaksi: kaupungiksi, joka laajuudestaan ja asukasluvustaan huolimatta on tyypillinen pikkukaupunki, vailla kaikkea suurkaupungin leimaa. Ensiksikin tiesin, että tämä kaupunki on vanha, toiseksi se on Venäjän sisäosassa, jonka mukaan on ikäänkuin huoneessa, jonka akkunat ovat takapihalle päin. Tällaisessa käsityksessä olin vielä sinä päivänä, jolloin kello 11 aikaan aamupäivällä saavuin junalla Nikolain asemalle Moskovassa. Kun sää vielä oli sateinen, tuntui todellakin junasta astuessa painostavalta. Mutta sillä aikaa kuin asemiän ravintolassa toverien kanssa olin teetä juomassa, selkeni ilma ja kadulle astuessa paistoi aurinko jo täydeltä terältään.

Kohta ensimmäisinä minuutteina oli entinen käsitykseni Moskovasta kuin pois puhallettu. Sinä aikana kuin täällä olen ollut, olen tullut huomaamaan, että Moskova on viime aikoina muodostunut täydelliseksi suurkaupungiksi. Kaduilla vallitsee mitä vilkkain liike: raitiotievaunut, autot, hevokset, pyöräilijät ja jalankulkijat hyöriivät taajana sykerimään kuin karuella. Sitä kuolleen leimaa ei ole lainkaan, josta porvari- ja sosialidemokraattiset lehdet ovat pitäneet niin suurta melua. Ja entäs ihmiset? Reippaita ja iloisia — päinvastoin porvarien kuvauksia. Ja hyvin puettuja. Pukuasiassa sai tehdä saman huomion kuin

Pietarissakin: n.s. rääsyläisaines on kokonaan kadonnut. Kerjäläisiä ei juuri tapaa. Se johtuu siitä, että jokainen joka johonkin kykenee, hänen toimeentulonsa on turvattu; ne taasen jotka ovat työhön kykenemättömiä, saavat yleisissä huoltoloissa kaiken sen minkä terveetkin. Lapsia ei nähtäälläkään kaduilla vetelehtimässä, joukkueissa, opettajien johdolla heitä näkee kulkevan johonkin tehtaaseen, taidelaitokseen tai muualle, jossa voitavat tietojään kartuttaa ja mailman-katsomustaan laajentaa. Sivumennen tulkoon myös mainitukseksi, että valtiolta tulevat ruoka-annokset ovat lapsille monipuolisemmat kuin vanhemmille; jos vanhemmat saavatkin toisin paikoin huomata, että toivomisen varaa on, niin lapsia ainakin koetetaan tyydyttää. Tämä on muuten asianlaita kaikkialla Neuvosto-Venäjällä. Olen liikkunut maaseudulla ja ollut seitsemässä eri kaupungissa — aina huomiot ovat olleet samat.

Samana päivänä kuin saavuin Moskovaan, tapasin hotelli Luxin eteisessä muutamia tovereita, joitten seurassa lähdin teatteriin. Sanoivat sitä "Akvaarium"-teatteriksi. Kun tulimme sisään, oli edessämme pieni puisto täynnä juhlapukuista yleisöä, pääasiassa ihmisiä, jotka ennen vallankumousta vain harvoin olivat tilaisuudessa tällaisessa paikassa käymään. Kummallakin puolen puistoa on teatteri, toinen on kivirakennuksessa talvinäyttämökäutta varten, kyseessäoleva-

na iltana siellä myös näyteltiin. Toisen taasen on kesäteatteri. Näyttämö ja katto puusta. Kattoa kannattavien pylväitten välit olivat verhotut kankaalla, paitsi peräseinää, joka on ai-noastaan alhaalta verhoitu niin että puistossa kävelijät saattavat seurata näytäntöä. Juuri tähän kesäteatteriin oli meillä liput. — Tahtoisin kuvata hiukan niitä esityksiä, joita näimme, koska ne ovat sisällykseltään niin paljon poikkeavia niistä joita esim. siellä ollaan tilaisuudessa näkemään.

Ensiksi esitettiin 3-osainen näytelmä, jonka nimi suomeksi käännettynä on "Uusi rintama", tarkoittaen siis sitä kamppailua, jota nyt asetastelujen jälkeen käydään taloudellisella rintamalla. Näytelmän juoni lyhyesti kuvattuna on tämä: Eräs metallitehtaan työmies keinoitelee tehtaasta varastetuilla tavaroilla. Hän varastelee itse niitä siellä työskennellessään, sekä toimii toisten varastelijain "tuotteitten" välittäjänä. Hän on siis "spekulantti" ja elää perheineen oikein komeasti. Mutta vaimo ei ole lainkaan miehensä tyytyväinen keinoteltelu vuoksi, josta syystä perheonni on särkynyt ja aviopuolisoiden keskinäinen elämä muodostuu yhtämittaiseksi toraksi ja riidaksi. Tämä riita menee niin pitkälle, että mies aikoo pahoinpidellä vaimoiaan, vain naapurien väliliitunon vuoksi se estyy. Vain puolestaan uhkaa jättää kotinsa. Huolimatta siitä, että mies keinottelee valtion omaisuudella ja on mitä epä-

rehellisin ihminen, teeskentelee hän julkisuudessa vallan toista. Hän käy kokouksissa ja pauhaa kovasti tuotannon kohottamisesta y.m. Usein vetoaa vielä siihen, että on ollut puna-armeijassa lahtareita vastaan taistelemaan ja haavoittunut. — Miehellä on veli joka tahtoo hinnalla millä hyvänsä seittämän sotavuoden aikana rempalleen joutuneet asiansa järjestykseseen. Hän on kommunisti. Veljesien kesken tulee riita, kun Amerikasta tulut pääsee selville siitä epärehellisydestä, joka veljen toiminnassa ilmenee. — Näytelmän toisessa osassa ollaan tilaisuudessa seuraamaan elämää tehtaassa. Koko tehtaassa on vain vähän, jotka rehellisesti pyrkivät tehtäväänsä täyttämään. Muut ovat kaikki epärehellisiä tai ainakin huolimattomia. Tehtaassa tapahtuu kiivas kohtaaminen edellä mainittujen veljesten kesken. Kolmannessa näytöksessä tapahtuu loppuselvittely. Keinottelijan on aina sentään pyrkinyt esittämään ulospäin rehellistä ihmistä. Sitä vastaan hänen omanarvontuntonsa. Mutta kun toiset "spekulantit" keskustelua esittävät kuinka alhaalla moraalisesti jo ovat, tunnustamalla, ettei heille loppukään työllävaltion tulevaisuus mitään merkitse, niin tällöin kyseessä oleva työmies, joka oli harjoittanut keinotteluaan mielellä: "jos en minä ota, niin ottaa toinen kuitenkin", tekee täydellisen kääntymyksen. Näytelmä loppuu yleiseen sovintoon ja vakuutukseen, että vastedes tulevat